

Výzva k rezignaci ústavního soudce JUDr. Josefa Baxy pro ohrožení důvěry vespravedlivý proces

2.7.2026 - Veronika Blažková | Strana svobodných občanů

Vzhledem k tomu, jak politicky citlivé otázky by měl v nejbližší době Ústavní soud posuzovat, musíme v současnosti klást ještě větší nároky na objektivitu a nestrannost soudců. Zejména v reakci na poslední velmi nestandardní kroky Ústavního soudu, jako je například vydání předběžného opatření ohledně účasti prezidenta Petra Pavla na summitu NATO, se proto veřejnost znovu zcela legitimně ptá, zda může věřit v nezávislost Ústavního soudu a jeho předsedy.

Znovu a znovu si lidé připomínají jeho předchozí politické působení, včetně účasti na demonstracích proti vládě Andreje Babiše, kterého dokonce svým podpisem vyzýval k rezignaci. Z veřejné diskuse posledních dní stále více vyplývá, že člověk s takovou minulostí, jakou má JUDr. Josef Baxa, již nemůže zajistit návrat důvěry drtivé většiny občanů v nestrannost a nezávislost Ústavního soudu pod jeho vedením.

Právo na spravedlivý proces, zakotvené v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, vyžaduje nezávislého a nestranného soudce nejen fakticky, ale i zdánlivě v očích veřejnosti. To s odkazem na Úmluvu o lidských právech judikoval i Evropský soud pro lidská práva. Dle nálezu Ústavního soudu č. 349/2002 Sb. nesmí ohrožovat nestrannost soudců nikdo, tedy ani samotný předseda Ústavního soudu.

Co v očích „běžného pozorovatele“ vzbuzuje legitimní pochybnosti o jeho nezávislosti?

Politická angažovanost a podjatost: JUDr. Josef Baxa se veřejně přiznal k účasti na protivládních demonstracích spolku Milion chviliek pro demokracii v roce 2019 a podepsal výzvu „Chvilka pro rezignaci“, čímž se z pozice vysokého představitele justice přímo zapojil do politického boje proti tehdejší vládě. Svůj politicky zabarvený postoj potvrdil i 28. 8. 2020 v rozhovoru pro Seznam Zprávy, kdy otevřeně prohlásil, že z tehdejší vlády má „pocit chaosu a bezradnosti“ a že „autorita práva klesá“. Dále otevřeně deklaroval svou hodnotovou shodu s prezidentem Petrem Pavlem, když svůj vstup do funkce ústavního soudce podmínil změnou hlavy státu, čímž vytvořil dojem, že jeho legitimita není odvozena od Ústavy, ale od politické blízkosti k současnému prezidentovi.

Absence morální integrity: Jako trestní soudce v roce 1985 odsoudil mladíka za pokus o emigraci. Argument, že pouze „respektoval zákon“ totalitního režimu, považujeme za morálně neobhájitelný a v rozporu s principy individuální odpovědnosti, které byly stanoveny například norimberskými procesy. Odmítnout účast na represích totalitního režimu bylo možné a toto selhání zásadně zpochybňuje morální autoritu předsedy instituce, která má chránit základní lidská práva.

Ohrožení objektivní nestrannosti: Podle judikatury Evropského soudu pro lidská práva (např. Piersack vs. Belgie či De Cubber vs. Belgie) postačuje k porušení objektivní nestrannosti existence legitimní obavy, že soudce chová předsudky nebo je názorově spjat s určitými politickými subjekty. Pokud předseda Ústavního soudu v minulosti veřejně hanil politické hnutí, o jehož stížnostech má rozhodovat, je nezávislost instituce fatálně ohrožena.

S ohledem na kumulaci těchto skutečností je dle našeho názoru naplněna objektivní pochybnost o nestrannosti předsedy Ústavního soudu, která přesahuje rovinu pouhého zdání a přímo zasahuje do důvěry velké části veřejnosti ve spravedlivý výkon soudní funkce. Předseda Ústavního soudu nereprezentuje pouze sebe, ale celou instituci, jejíž legitimita je nyní vážně narušena.

Záleží nám na rovnováze mocí v České republice. Záleží nám na důvěře v moc soudní i v instituci Ústavního soudu a jsme přesvědčeni, že pochybnosti o nezávislosti Josefa Baxy dnes již nejsou možné zcela zhojit. Proto ho vyzýváme k učinění jediného kroku, který by mohl důvěru v Ústavní soud opět v dostatečné míře navrátit. Vyzýváme proto JUDr. Josefa Baxu, aby vyvodil osobní odpovědnost a z funkce ústavního soudce rezignoval.

—

Nad rámec této výzvy bychom rádi uvedli, že je zcela neúnosné, aby o zásadních kompetenčních sporech a budoucím směřování státu rozhodovali soudci, u nichž je evidentně patrná politická podjatost – ať už jde o předsedu Josefa Baxu, nebo o jeho předchůdce Pavla Rychetského. Ten se v minulosti při obdobných sporech s prezidentem Zemanem vyjadřoval zcela odlišně než dnes. Ještě 4. července 2019 pro iROZHLAS kategoricky tvrdil, že „Zeman nečiní v souladu s ústavním pořádkem“ a že „absolutním pánem vlády je premiér“.

Současně Pavel Rychetský opakovaně veřejně dehonestuje zastánce zrušení Ústavního soudu tím, že je označuje za odpůrce demokracie a mylně tvrdí, že každá demokratická země musí mít ústavní soud. Zjevně přitom „zapomněl“ na Švýcarsko, které je pro nás jako pro Svobodné vrcholem skutečné demokracie.

Současná hluboká krize důvěry v Ústavní soud pouze potvrzuje správnost našeho programu, v němž prosazujeme švýcarský model správy státu. Ve Švýcarsku totiž neexistuje ústavní soud s pravomocí rušit zákony přijaté parlamentem, neboť nejvyšším garantem demokracie jsou sami občané. Ti mají prostřednictvím institutu referenda a lidového veta možnost přímo korigovat politické kroky, což považujeme za nejdemokratičtější a nejtransparentnější řešení, které efektivně eliminuje riziko politizace soudní moci. Nedůvěra k „vládě soudců“ je historicky plně podložena obavami, že by nevolení soudci mohli bránit politické vůli občanů a nepřípustně zasahovat do legislativního procesu.

tisková mluvčí

MgA. Veronika Blažková, MBA

<https://svobodni.cz/tiskovky/vyzva-k-rezignaci-ustavniho-soudce-judr-josefa-baxy-pro-ohrozeni-duvery-vespravedlivy-proces>